

2278

3K24

4-31

Հրատարակողը բոլոր յօդուները, արագ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԿԿԿ ԱԳԻՏ-ԲԱԺՆԻ

ԿԱՐԵԼԻ՞ ՅԵ ԱՊՐԵԼ ԱՌԱՆՑ ԱՍՏԾՈՒՆ
ՀԱՎԱՏԱԼՈՒ

Ի՞ՆՉ Ե ԱՍՈՒՄ
ԼԵՆԻՆԸ

3K24
4-31

ԹԵՐԵՎԱՆ
ՏՐԵՄԵՆ Ե.Ռ.Ա.ԶԻՆ ԵՊԵՐԱՆ
1924

20 MAY 2013

2248

NOV 2009
03 JUN 2005

1391-44

ԼԵՆԻՆԸ ԿՐՈՆԻ ՄԱՍԻՆ

1905 թ. դեկտեմբերյան ղինված ապստամբությունից մի քանի որ առաջ Լենինգրադում այն ժամանակ հրատարակված «Նովայա ժիզն» թերթում ընկ. Լենինը մի հոգված էր գրել՝ «Սոցիալիզմը և կրոնը» վերնագրով:

«Կրոնը, — գրում էր այն ժամանակ Վլադիմիր Իլիչը, — հոգևոր լուծի ճնշման մի տեսակն է, վոր ամենուրեք իրենց ուսերին առած՝ քարշ են տալիս հավերժ ուրիշների համար աղխատող, կարելից ու խեղճությունից տառապող ժողովրդական գոնդվածները: Շահագործվող դասակարգերի անդաբությունը շահագործողների հանդեպ՝ նույնպիսի անխուսափելիությամբ մյուս աշխարհում լավագույն կյանքի տիրանալու հավատ և ծնում, ինչպիսի անխուսափելիությամբ վայրենի մարդու անդաբությունը բնության դեմ՝ ծնում և հավատ գրպի աստված, սատանաներ, հրաշքներ և այլ: Նրանց, վոր իրենց ամբողջ կյանքում աշխատում են և կարելի մեջ են, կրոնը քարոզում և խոնարհություն և համբերություն յերկրային կյանքում և վարձատրության խոստում և ապիս յերկնային կյանքում: Իսկ նրանց, վորոնք ապրում են ուրիշի աշխատանքով, կրոնը քարոզում և բարեգործ լինել յերկրային կյանքում այդպիսով նրանց ամբողջ կեզերիչ գոյության համար յերկնային բարեկեցության ամենակներ առաջարկելով և այդպիսիները շատ ձեռնառ յի նրանց ծախելով: Կրոնը ժողովրդի համար ոպիյում է: Կրոնը հոգեվոր արագի պես մի բան է, վորի մեջ կապիտալիստներն իրենց մարդկային կերպարանքը և քիչթե շատ մարդավայել կյանքի պահանջներն են խեղդում»:

Կարելի չէ ավելի ուժեղ արտահայտվել: Կարելի չէ միթե

5588-2009

կասկածել, վոր Լենինը թշնամի յեր այդ հոգեվոր արագին։ Թող ամեն մի լենինական բանվոր պատասխանի՝ ճիշտ են արդոք Լենինի այս մտքերը։ Ամեն մի Լենինական պիտի հասկանա, վոր միայն «շահագործվող դասակարգերի անգործությունն և շահագործողների դեմ կանգնած, վորը նրանց մեջ անդրջիրմյան (են կյանքում) լավագույն կյանքի հավատ և ծնում»։ Յեթե կրոնը հոգեվոր արագի պես մի բան է, ապա ինչպես կարող է լենինական մի բանվոր լինել իր ու իր մոտիկների, հարազատների ու ընկեր բանվորների թունավորման դեմ չկռվել։ Լենինը 19 տարի առաջ գրում էր, վոր առաջավոր բանվորներն ազատագրվում են այդ տեսակի հոգեվոր լծից, դեն են շարտում կրոնական նախապաշարմունքները։ Իսկ 19 տարի հետո միթի կը գտնվեն ընկերներ, վորոնք իրենց լենինականներ են անվանում և միևնույն ժամանակ այդ կրոնական նախապաշարմունքներից ազատվելու քաջություն չունեն։

19 տարի առաջ — Լենինը գրում էր՝

«Բայց ստույգ, վորը գիտակցել է իր ստրուկ լինելը և իր ազատագրության համար կռվել և սկսել՝ կիսով չափ արդեն ստրուկ չեն։ Ժամանակակից գիտակից բանվորը, վորին դաստիարակել է խոշոր գործարանային արդյունաբերությունը և քաղաքային կյանքը՝ արհամարհանքով դեն է շարտում իրենից կրոնական նախապաշարմունքները, տերաերներին և թողնում յերկինքը վայելու, արտանությունը իսկ ինքը լավագույն կյանք և նվաճում այստեղ, յերկրի վրա։ Ժամանակակից բանվորը ուղիավորվի կողմն և անցնում, սոցիալիզմի, վորը գիտակցության հետ դաշինք կապած, պայքարում է կրոնական մշուշի դեմ և բանվորին ազատում և անդրջիրմյան կյանքի հավատից նրանով, վոր բանվորներին միացնում է իսկական կռիվի համար՝ հանուն լավագույն լեքկրայային կյանքի»։

Բայց գուցե ավելի ուղիղ կը լինի, յեթե կուսակցությունը թույլ տա, վոր իր ամեն մի անդամն ինքն

իր համար լուծի կրոնի խնդիրը, կռվի՝ կհավատա, չի ուղի՝ չի հավատա, ուրիշ խոսքով տաք՝ ավելի լավ չէր լինի, յեթե կուսակցությունն առանց այլևայլի իր ծրագրից հաներ այն կետը, ուր ասված է՝ թե մեր կուսակցությունը կռվում է կրոնի դեմ։ Չե վոր անգլիական բանվորական կուսակցության անդամների մեջ ամեն տեսակի կրոնական հասանքների ներկայացուցիչներ, պարզ առած՝ տերաերներ կան, վորոնք կրոնական քարոզներով են պարագում։ Այդպիսիներն առաջ բանվորական ժողով են դնում, ուր դատակարգային կռվի մասին են խոսում (և այստեղ նրանք ուրիշ բան չեն անում, քան բանվորների շահերին դավաճանելը), իսկ հետո գնում են յեկեղեցի և այնտեղ ավետարանական քարոզ կարգում։ 2-րդ Ինտերնացիոնալի սոցիալիստական մյուս կուսակցությունների ծրագրերում էլ կրոնի հարցը շատ ավելի ուրիշ ձևով է դրված, քան մեր, կոմունիստական կուսակցության ծրագրում։

Բայց դեռ այն ժամանակ էլ, յերբ Լենինը 2-րդ Ինտերնացիոնալի մեջ էր, ապացուցում էր, վոր միանգամայն սխալ է կրոնը կուսակցության անդամի համար մասնավոր գործ համարելը։ 2-րդ Ինտերնացիոնալի կուսակցությունների ծրագրում հենց այդպես էլ գրված է՝ թե կրոնը մասնավոր գործ է։ Իսկ Լենինը նույն այդ հոգիվածում 1905 թվին պարզաբանում էր, վոր կրոնը մասնավոր գործ է յիվ պիտի լինի մասնավոր գործ միմիայն պեսություն համար։ «Կրոնը, — գրում էր նա, մասնավոր գործ պիտի հայտարարվի. սովորաբար լեզունված է այս խոսքերով արտահայտել սոցիալիստների վերաբերմունքը դեպի կրոնը։ Սակայն այդ խոսքերի նշանակությունը պետք է խկություն վորոշել, վորպեսզի նրոնք վոչ մի թյուրիմացության տեղիք չտան։ Մենք պահանջում ենք, վոր կրոնը մասնավոր գործ լինի պետության համար, բայց մենք վոչ մի կերպ չենք

կարող կրոնը մասնավոր գործ համարել մեր սեփական կուսակցութեան համար: Պետութեանը կրոնի հետ գործ չպիտի ունենա, կրոնական համայնքները պետական իշխանութեան հետ կապված չպիտի լինեն: Ամեն մարդ ազատութեան պիտի ունենա ուզած կրոնին համապատու կամ վոչ մի կրոն չճանաչելու, այսինքն անաստված (աթեյիստ) լինելու, փորպիսին և լինում է սովորաբար ամեն մի սոցիալիստ: Միանգամայն անթույլատրելի լի քաղաքացիներին մեջ իրավունքների տարբերութեան դնել՝ նրանց այս կամ այն կրոնին պատկանելու տեսակետից: Նույնիսկ ամեն մի հիշատակութեան պաշտոնական թղթերում, վոր այսինչ քաղաքացին այսինչ յեկեղեցուն է պատկանում պիտի պաշտոնապես փերացվի: Պետական յեկեղեցին վնչ մի գումար չպիտի ստանա, վոչ մի պետական գումար չպիտի տալ յեկեղեցական և կրոնական համայնքներին, վորոնք միանգամայն ազատ, պետական իշխանութեանից միանգամայն տնկալ՝ համարտն քաղաքացիներին միութեաններ պիտի դառնան:

Ահա այդ բուրժուական ծրագիրը, այսինքն այն պահանջը, վոր կրոնը պետութեան համար մասնավոր գործ պիտի լինի՝ մենք կատարել ենք, յեկեղեցին պետութեանից անջատելով: Հիմա մեզոնից ամեն մի կոմունիստի առաջ հարց է դրված՝ իսկ ինչպե՞ս պիտի վերաբերվի դեպի կրոնը մեր կուսակցութեանը:

Ահա թե ինչ էր պատասխանում այս հարցին Լենինը 1905 թ.

«Սոցիալիստական պրոլետարիատի կուսակցութեան վերաբերմամբ կրոնը մասնավոր գործ չէ: Մեր կուսակցութեանը բանվոր դասակարգի ազատագրութեան համար կովող դիտակից առաջավոր մարտիկների միութեան է: Այդպիսի միութեանը չի կարող և չպիտի անտարբեր փերերվի դեպի անդիտակցութեանը, ագիտութեանը և

խավարամտութեանը, վորոնք հանդես են գալիս կրոնական հավատի ձևով: Մենք պահանջում ենք կրոնի լիակատար անջատում պետութեանից, վորպեսզի կրոնական մշուշի դեմ զուտ գաղափարական և միայն գաղափարական դեմքով մեր մամուլով, մեր խոսքով կռվենք: Բայց մենք մեր միութեանը (սոցիալիստական պրոլետարիատի կուսակցութեանը) հիմնել ենք, ի միջի այլոց, և հատկապես բանվորների կրոնական հիմարացման դեմ կռվելու համար: Մեզ համար գաղափարական պայքարը (կրոնի դեմ) վոչ թե մասնավոր, այլ ընդհանուր կուսակցական, ընդհանուր պրոլետարական գործ է»:

Մեր ծրագիրն ամբողջովին հիմնված է գիտական, այն էլ մատերիալիստական աշխարհայացքի վրա: Մեր ծրագրի պարզաբանումն հենց այդ պատճառով անհրաժեշտորեն պիտի պարզի կրոնական մշուշի իսկական պատմատնտեսական արմատները: Մեր ծրագրի մեջ անհրաժեշտորեն մտնում է նաև անաստվածութեան (աթեյիզմի) պրոպագանդան: Համապատասխան գիտական գրականութեան հրատարակումը, վորն արգելված էր և խիստ հալածված ցարական կառավարութեան ժամանակ՝ այժմ մեր աշխատանքի ճյուղերից մեկը պիտի լինի:

Կուսակցութեան համար կրոնը մասնավոր գործ չի կարող լինել: Յուրաքանչյուր լենինական պիտի խորը մտածի այս խոսքերի իմաստի մասին:

Վնչ մի կասկած, վոր Լենինը անաստվածութեան քարոզելու կողմնակից էր, վնչ մի կասկած, վոր Լենինը կրոնական հավատքն անգիտակցութեան, ագիտութեան ու խավարամտութեան էր համարում: Իսկ միթե մենք կարող ենք անտարբեր մնալ անգիտակցութեան, խավարի ու խավարամտութեան հանդեպ: Այս հարցին պիտի պատասխանի ամեն մի լենինական, ամեն մի բանվոր: Յեվ յեթե նա իր դատողութեանները մինչև վերջ հասցնի,

այն ժամանակ նա իհարկե չի կարող կես ճանապարհին կանգնել, կամ ծուռ ու մուռ ճանապարհով դնալ, նա չի կարող համաձայնվել այն կիսատ—պոստ լուծման. նա չի տալ, թե ինքը կարող եւ լենինական լինել, կոմունիստ լինել և միաժամանակ Լենինի վերաբերմունքը կրոնական հարցին սխալ և անընդունելի համարել: Վնչ, այդ անկարելի չե. յուրաքանչյուր լենինական իր հասկացողությունը կրոնի մասին մեր ծրագրից պիտի բխեցնի. «Լավ,—կասի մի բանվոր, վոր իրեն լենինական ե համարում,—բայց վոչ մի կերպ չի կարող հասկանալ, թե վնչ կարելի չե ապրել առանց աստծուն հավատալու: Ճիշտ ե, կասի՝ չի կարելի Լենինի մի կեսն ընդունել, մյուսը մերժել, բայց յերբ կրոնական հարցում տատանվող մի ընկերոջ հարցնեք, թե ինչու նա անկարելի չե համարում առանց աստծուն հավատալու ապրել՝ նա ձեզ խիսակամ տեսեալով մտնել կը հայցնի, նա կտալի, վոր կրոնը բարոյականության հիմնն ե: Ճիշտ ե արդյոք դա: Յեթե դա ճիշտ լինեք, այն ժամանակ ամենավատ մարդիկը հենց կոմունիստները, անտառավածները պիտի լինեյին: Ապա ինչո՞ւ դուք ուզում եք կոմունիստ դառնալ. ուրեմն դուք ե՞լ ուզում եք նրանց նման անբարոյական անատաված դառնալ: Նայեցեք Լենինի կյանքին: Լենինն անհավատ մարդ եր. նրա համար հավատ գոյություն չունեք: Նա դաժան, անողորմ կերպով կռվում եր կրոնի դեմ: Կրոնական հայացքներն ու հասկացողությունները նա խոշորագույն արգելք եր համարում բանվոր դասակարգի կռվի ճանապարհին: 1913 թ. նոյեմբերի 14 ին Մակսիմ Գորկուն գրած նամակում Լենինն ասում եր. «Կեմբոյը յեկեղեցու մեղսալի կեղտոտությունն ու բռնությունները և ֆիզիքական վարակը ավելի շուտ ե տեսնում ե այդ ամենը պակաս վտանգավոր ե, քան «աստվածիկի» նուրբ, հոգեվոր, գաղափարական ամենաշքեղ ու նախշուն շորերով պարուրած գաղափարը:

Լենինն առանձնապես վախճում ե այն կրոնից, վորը քարոզում են վոչ թե Փարաջավոր, այլ առանց Փարաջայի, կոպիտ, գռեհիկ, կրոնից գուրկ՝ տերտերները: Այդպիսի տերտերներին նա ավելի վտանգավոր ե համարում: Իսկ այն բանվորը, վորն աստծուն հավատում ե և աստծու գաղափարի հետ միաժամանակ կոմունիզմ ե քարոզում իսկ և իսկ անփարաջա տերտեր ե: Լենինը նույն այդ նամակում գրում ե Գորկուն. —

«Աղջիկներ պղծող կաթոլիկ տերտերը պակաս վտանգավոր ե հատկապես «գեմսկրատիայի համար», քան առանց Փարաջի տերտերը, կոպիտ հավատից գուրկ տերտերը, գաղափարական, գեմսկրատիկ տերտերը, վոր աստվածիկի ստեղծագործություն ե քարոզում: Վորովհետեւ առաջին տերտերին կարելի չե շատ հեշտ դիմակադերժանել, դատապարտել և քշել, իսկ յերկրորդին այնքան հեշտ չես քշի, նրա դիմակը պատռելը հազար անգամով դժվար ե...»

Յեթե բանվորն անցյալի պատմությանը լավ ծանոթանա և իր շուրջը կատարվածը լավ դիտի, այն ժամանակ նա շատ որինակներ կտեսնի, թե ինչպես կրոնասեր, աստծուն հավատացող, ամեն տեսակի կրոնական ծեսեր կատարող մարդիկ՝ միևնույն ժամանակ ամենագորշելի ռանագործողներ են հանդիսանում: Միթե աստծու անունով չկոտորվեցին միլիոնավոր մարդիկ կրոնական պատերազմներում: Միթե հանուն աստծու չեյին այրում խաբույկների վրա հերետիկոսներին: Միթե կրոնը չեք, վոր մարդկանց վնասվորում եր և միլիոնավոր մարդկանց սպանել տալիս՝ կրոնասեր մարդկանց ձեռքով: Կրոնասեր հատարակության մեջ միթե հանցանք եր համարվում ամենաանխիղճ շահագործումը: Յեւ քրիստոնեական յեկեղեցին, և հրեական կրոնը, և մահմեդականությունը, և կաթոլիկական ու բոլոր մյուս կրոնները՝ բոլորն ել հաշվել են և այժմ ել հաշվում են ամենագորշելի

անորինությունները, շահագործման, հին և նոր կապիտալիստական սարկության հետ կրոնը վոչ միայն չի ձգտել ազատել բանվոր դասակարգը կապիտալի իշխանությունից, կրոնը վոչ միայն չի ձգտել վոչնչացնել ճորատիրական իւրավունքը, այլ ամեն կերպ ուժ է տվել այդ կարգերին, ոգնել է կապիտալիստներին ու կալվածատերերին: Աշխատավորների, կոմունիստների փոխհարաբերությունները բնավ չեն հիմնված այն բանի վրա, վոր մի ինչ վոր ամենիվին գոյություն չունեցող աստված հրամայել է՝ «աւինընդական» և միաժամանակ «Սիրիւր մոտիկիդ, ինչպես ինքդ քեզ», և միեմնույն ժամանակ՝ «Ժառանգ պիտի հնազանդի իր աւրոջը», «ստորուկը չի կարող իր տիրոջից բարձր լինել», «Աստծուց վախեցեք, իսկ թագաւորին հարգեցեք», «Աստծունը աստծուն տվեք, կայսրինը կայսրին» և այլն... Միթե կարող է լենինականը, կոմունիստն այնպիսի որեւէներով զեկավարվել, վոր կրոնն է թելադրում: Կոմունիզմը մարդկային փոխհարաբերութունները հիմնում է ընդհանուր շահերի, փոխադարձ ոգնության և հասարակական արտադրության վրա. կոմունիստը հասարակական տնտեսության պայմաններ է ստեղծում և զբանով վերանում է մարդու միջոցով մարդուն շահագործելը և պատմության մեջ առաջինը լինելով, բարոյականության պայմաններ է ստեղծում իսկական ազատության հողի վրա: Մի՞թե կրոնը փրկել է պասերագմներին, կրոնն ինքը անթիվ պատերազմների առիթ է յեղել: Մի՞թե կրոնը փրկել է ամենավաստությունից, կրոնն ինքն որինականացրել է այդ անհավասարությունը: Մի՞թե կրոնը փրկել է մարդկությունը պոռնկությունից, ազքատությունից, սովից և այլն: Կոմունիզմն է միայն, վոր պայտան է ստեղծում մարդկանց համար՝ ապրելու առանց դասակարգային կռիվ՝ վորովհետեւ կոմունիզմը վոչնչացնում է մարդկանց բաժանումը դասակարգերի. առանց պատերազմների՝ վորովհետեւ վերացնում է պատերազմների բոլոր պաշտա-

ները, առանց սովի և ազքատության՝ վորովհետեւ հսկայական չափով բարձրացնում է ամբողջ հասարակության տնտեսական կարողությունը, առանց կեղեքման՝ վորովհետեւ ազատ մարդկանց հմվասարության իրավական պայմաններ է ստեղծում, առանց պոռնկության՝ վորովհետեւ վերացնում է պոռնիկության պատճառ հասարակական պայմանները: Յեւ յեթե աժմ ել գոյություն ունի այդ հասարակական ախտը՝ դա միայն այն պատճառով, վոր կոմունիզմ զեռեկա չկա:

Ուրեմն ինչպէս կարող է մի լենինական, մի կոմունիստ մեմբույն ժամանակ և՛ կոմունիզմի համար կռվել, իրեն լենինական կոչել, և՛ քարոզել կրոն, վորը իսանգարում է կոմունիզմին:

*
*
*

«Մեր ծրագրին ամբողջովին հիմնված է գիտական և այն ել մատերիալիստական աշխարհայացքի վրա»: Ի՞նչ են նշանակում Լենինի այս խոսքերը: Կարելի է արդյոք այս խոսքերը հաշտեցնել կրոնի, աստծու հետ: Այս հասկանալու համար յուրաքանչյուր բանվոր, յուրաքանչյուր լենինական պարտավոր է ինքն իրեն պատասխանել՝ թե ի՞նչ է կրոնը: Լենինյան ուսմունքի տեսակետից կրոնը շրջապատող աշխարհի և հասարակական հարաբերությունների սխալ, ազավազված, ֆանտաստիկ պատկերացումն է՝ մարդկային գիտակցության մեջ:

Իսկ մեր ծրագրի հիմքում՝ աշխարհի ուղիղ պատկերն է դրված, վորը կարելի չէ ստուգել փորձով և վորն սպացուցելի չէ:

Մեր ծրագրի հիմքն աշխարհի է մարդկային հարաբերությունների մատերիալիստական ըմբռնումն է, այդ պատճառով այնտեղ չկան վոչ աստվածներ, վոչ հրեշտակներ, վոչ սատանաներ և մարդկային յերևակայու-

թյան ուղիղ հերյուրանքներ: Այստեղ արդեն վոչ մի կերպ չի կարելի հաշտեցնել մեր ծրագիրը կրոնի հետ: Յեւ վեթե քսնվորն իսկական լենինական դառնա, դա նշանակում է, վոր նա իր մեջ աշխարհի մի աշխարհայացք կը մշակի, վոր վոչ աստվածների, վոչ սատանաների, վոչ ֆարաշավոր, վոչ ել անփարաջա տերտերների կարիքը կզգացվի:

Բայց մեր կը մնա անմահությունը: Իսկ ի՞նչ պիտի լինի մահից հետո: Ի՞նչ իմաստ ունի մեր ամբողջ աշխատանքը, յեթե մեր գոյությունը մեր մահով ել վերջանում է: Անմահության մաքի փեղերից դեռ կախ է ընկնում գլուղացին, այդ մաքից չի կարողանում հրաժարվել և հետամնաց բանվորը: Յերկուսն ել այն մաքով են մխիթարվում, թե վոչինչ՝ վոր այս կյանքում մենք չարչարվում ենք, դրա փոխարենը մահից հետո վարձատրություն կստանանք:

Տարբեր դավանանքների տերտերները նկարագրում են յերկնային թագավորությունը մեկ իբրեւ ծաղկուն պարտեզ, ուր արգարներն իբրեւ թե ամեն տեսակի հաճույք են ստանում, վորոնցից մարդիկ զրկված ելին յերկրային կյանքում: Մեկ ել այդ դրախտ ասածը պատկերացնում են իբրեւ հանգստյան մի մեծ տուն յերկնքում, ուր ապրում են պառավ կանայք ու ծերուկներ, ինչպես որինակ խաշնարած Աբրահամը, Իսահակը, Հակոբը և ապա անթիվ «բարեկրոն» իշխաններ ու իշխանուհիներ, կուսակրոններ, արքեպիսկոպոսներ, միանձնուհիներ, վորոնցից վոմանք կենդանի-կենդանի, ուղիղ հագորդակցությամբ յերկնք են բարձրացել, իսկ մյուսներն աշխարհ տեղափոխվել են մահից հետո՝ անտեսանելի ճանապարհներով: Հավատում են և այնպիսի առասպելների, վոր իբրեւ թե մի ժամանակ յերկնքում ահեղ դատաստան պիտի լինի, ու ամենագերագույն տրեքունալը մարդկանց աջ և ձախ կողմերի պիտի բաժանի: Վոմանց հա-

վիտենական յերջանկություն պիտի տա, ուրիշներին ել հավիտենական սարսափելի տանջանքներ: Սա յե տերտերների հնարած անմահությունը, վոր մարդկանց դատակարգերի բաժանված լինելու արդյունք է:

Վնչ, մեզ աշխատավորներին այդպիսի անմահություն հարկավոր չէ: Մենք յերկրի վրա յե կարող ենք աշխարհի կյանք ստեղծել, վոր յերջանկությամբ լեցուն լինի:

Գիտությունը սահման չի ճանաչում. և յեթե զիտությունը բոլորի սեփականություն դառնա, և յեթե բոլոր մարդիկ ազատագրվեն ու կոմունիստական հասարակություն կազմեն, այն ժամանակ գիտությունը մեզ կը տա անսահման միջոցներ, վորպեսզի այստեղ, յերկրի վրա յերկարատե յերջանիկ և ուրախ կյանք ստեղծենք: Կոմունիստի անմահ վարձատրությունը կոմունիստական պայքարն է, և նրա նպատակը՝ մարդկային նոր հարաբերություններ ստեղծելը, սա յե կոմունիստի անմահությունը:

Մեռել և Մարքսը. մեռավ Լենինը: Իսկ մենք ասում ենք. վնչ, կենդանի յե Մարքսը՝ միլիոնավոր մարդկանց ուղեղներում, նրանց մաքերում, գոծերում և նրանց պայքարում: Ապրում է Լենինը յուրաքանչյուր լենինականի մեջ, միլիոնավոր լենինականների գիտակցության, պրոլետարական վողջ պայքարի մեջ: Սա յե անմահությունը. և միայն այդ տեսակի անմահության մասին ենք մտածում մենք կոմունիստներս. ողի մեջ, յերկնքում, ամպերում չե այդ անմահությունը, այդ բոլոր տեղերը սիրահոժար և ձրխաբար մենք կը զիջենք տերտերներին և թուշուններին. մեր անմահությունը յերկրի վրա յե, ուր մենք ապրում ենք, ուրախանում, տանջվում և կրթվում ենք հանուն կոմունիզմի:

Առանց աստված հավատալու վոչ թե միայն ապրել և կարելի, այլև աստծուն հավատալու խանգարում և կենսաբան ապրել, համոզված կովեյնիստներն ենք:

Չի կարելի լինել:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0185640

